

ประสิทธิผลของมาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราของร้านค้าปลีกในอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี
(THE EFFECTIVENESS OF LEGALLY ALCOHOL CONTROL OF RETAIL OUTLETS IN SIRINDHON DISTRICT, UBNRATCHATHANI PROVINCE)

เรื่องยศ บุญภักดี 4837676 PPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ฉัตรสุมน พดลวิญญู, ปช.ค.(ประชากรศาสตร์), วิไล กุลวิศิษฏ์กุล, วท.ม.(ชีวสถิติ), เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, ศษ.ค.(ประชากรศึกษา)

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการบริโภคสุราที่ไม่เหมาะสมเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดโรคและการบาดเจ็บมากกว่า 60 กลุ่มโรค โดยในปี 2543 คนไทยบริโภคแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 13.59 ลิตรต่อคนต่อปีและเพิ่มขึ้นเป็น 58.0 ลิตรต่อคนต่อปี ในปี 2546 จากการบริโภคที่เพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้ร้านค้าปลีกมีการจำหน่ายสุราเพิ่มขึ้นด้วย การศึกษาเชิงสำรวจครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของมาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราของร้านค้าปลีกในอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากมีพื้นที่ติดกับชายแดนระหว่างประเทศ อาจมีการละเมิดกฎหมายได้มากกว่าพื้นที่อื่น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการร้านค้าปลีก จำนวน 162 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 1 - 31 มกราคม 2550 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Spearman rank correlation coefficient

ผลการศึกษา พบว่า มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุรา มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.7 และพบว่าผู้ประกอบการร้านค้าปลีกมีใบอนุญาตแต่ไม่แสดงไว้ในที่เปิดเผย ร้อยละ 57.4 มีการจำหน่ายสุรานอกเวลาที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 98.8 มีร้านค้าจำหน่ายสุราตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา สถานสถานหรือสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 26.5 และมีการจำหน่ายสุราให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ร้อยละ 83.3 นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการจำหน่ายสุราและรับรู้บทบาทในการควบคุมการจำหน่ายสุราของเจ้าพนักงานสรรพสามิต อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.4 และร้อยละ 48.8 ตามลำดับ แต่รับรู้บทบาทในการควบคุมการจำหน่ายสุราของชุมชนอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 90.1 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ความรู้และการรับรู้บทบาทของเจ้าพนักงานสรรพสามิตด้านการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการลงโทษทางกฎหมายมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของมาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$, $p\text{-value} = 0.022$ และ $p\text{-value} = 0.043$ ตามลำดับ) ส่วนการรับรู้บทบาทของชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กันในทุกตัวแปร ($p\text{-value} = 0.231$, $p\text{-value} = 0.655$)

จากผลการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่สรรพสามิตควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและจริงจัง เนื่องจากยังพบว่าผู้ประกอบการร้านค้าปลีกฝ่าฝืนกฎหมายอยู่มาก เช่น จำหน่ายสุราออกเวลาที่กฎหมายกำหนด จำหน่ายสุราให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นต้น ดังนั้นหากมีการฝ่าฝืนควรเพิ่มโทษให้สูงขึ้น นอกจากนี้ควรมีการจำกัดหรือเข้มงวดการออกใบอนุญาตเพื่อลดความหนาแน่นของร้านค้าปลีกให้น้อยลง ช่วยป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ / มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุรา / ร้านค้าปลีก

THE EFFECTIVENESS OF LEGALLY ALCOHOL CONTROL OF RETAIL OUTLETS IN SIRINDHON DISTRICT, UBONRATCHATHANI PROVINCE.

RUANGYOS BOONPAKDEE 4837676 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN MEDICAL AND PUBLIC HEALTH LAW ADMINISTRATION

THESIS ADVISORS: CHARDSUMON PRUTIPINYO, Ph.D.(DEMOGRAPHY), WILAI KUSOLVISITKUL, M.Sc.(BIostatISTICS), CHET RATCHADAPANNATHIKUL, Ed.D.(POPULATION EDUCATION)

ABSTRACT

Thailand is facing alcohol abuse problem leading to more than 60 groups of diseases and accidental injuries. Thai people consume alcohol at the average of 13.59 liters per person per year in 2000, increasing consumer alcohol at the average of 58 liters per person per year in 2003. This situation might be affect to the law enforcement of retail outlets sale of alcohol that is not in line with legal control. The objective of this survey research was to evaluate the effectiveness of legally alcohol control of retail outlets in Sirindhon District, Ubon Ratchathani Province. A total of 162 entrepreneurs were selected by random cluster sampling. Interview method was used for collecting data during January 1-31, 2007 by mean of using Spearman rank correlation coefficient to test the hypotheses.

The result showed that there was moderate level of effectiveness of legally alcohol sale control was at 61.7%. Typically, 57.4% of entrepreneurs had the license to sell alcohol is not display in an opened area, 98.8% of them had the violation of alcohol sale legal control includes selling liquor during the overtime prescribed by the law, 26.5% of them had selling liquor and place setting up in educational institutions or temples and 83.3% of them had selling liquor to a child who was below 18 years old. The finding was that 62.4% of the entrepreneurs had moderate level of knowledge and 48.8% of them had moderate level of perception on excise officers' role and while 90.1% of them had low level of perception on the community's roles. Moreover, it was found that their knowledge and perception about excise officers' role and laws enforcement and penalty of laws were significant association on the effectiveness of legally alcohol control of retail outlets (p -value < 0.001 , p -value = 0.022 and p -value = 0.043 respectively). In contrast, all available of perception about communities' role was not associated (p -value = 0.231, p -value = 0.655).

It is recommended that the excise officers should strictly conduct of laws enforcement since the results from the study shows that many entrepreneurs have still violated the laws such as selling alcoholic liquor during the prohibited time, or selling alcoholic liquor to the purchasers aged below 18 years old, etc. Therefore, once the laws are violated, the penalty should be more severe and the issuance of the alcohol sale license should be stricter considered in order to reduce the density of retail outlets and prevent easy approach to alcohol and to reduce the public health impact caused by alcohol.

KEY WORDS: EFFECTIVENESS / LEGALLY ALCOHOL CONTROL / RETAIL OUTLETS

168 pp.